

Nieuwsbrief

van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Dansende heiligen
Processie in Echternach
pagina 8

Van de redactie

Op 2 mei kwam de redactie van deze Nieuwsbrief in kleine kring bij elkaar. Wat begon als een sprong in het diepe om iets te doen aan de herhaaldelijk gehoorde klacht, dat sommige kerkleden te weinig hoorden over wat er in hun kerk gebeurde, heeft inmiddels een zekere body gekregen. Van verschillende kanten kwam er positieve kritiek en kregen we aanbevelingen om het beter te doen, waarvoor onze dank. Voorlopig houden we het nog even op experimenteren, omdat er in onze kerk meer ontwikkelingen op het gebied van de publiciteit en informatievoorziening zijn. Zo is er de invoering van het Office365-pakket, dat binnenkort breed informatie kan verspreiden en verschillende besloten groepen in de kerk de mogelijkheid biedt om onderling informatie uit te wisselen. Desondanks blijft de redactie van deze Nieuwsbrief van mening, dat juist ook diegenen die niet zelf op zoek gaan naar nieuws, dat toch moeten krijgen. Dat kan digitaal doordat kerkbesturen of pastores de Nieuwsbrief doorsturen, maar zelfs ook in ouderwetse vorm van geprinte exemplaren achter in de kerk. Dit soort ideeën en ervaringen nemen we voor het komende half jaar nog mee, om daarna dan tot vastere afspraken te komen. DS

Colofon

Eindredactie

RS Rudolf Scheltinga

rbjmm.scheltinga@kpnmail.nl

Verdere medewerkers

BW Bernd Wallet

DS Dick Schoon

JV Joris Vercammen

LB Lidwien van Buuren

MvdB Michael van den Bergh

PBS Peter-Ben Smit

TR Thomas Ras

VS Victor Scheijde

Tekstcorrectie:

Lidwien van Buuren

Vormgeving:

Thomas Ras

Oud-Katholieke Kerk van Nederland

Kon. Wilhelminalaan 3

3818 HN Amersfoort

033 - 462 08 75

emailadres bisschoppelijk bureau:

buro@okkn.nl

Van de redactie	1
Inhoud	2
Agenda	2
Landelijke kerk	3
<i>Collegiaal Bestuur</i>	3
<i>Nieuwe lectoren</i>	3
<i>Provinciale Synode</i>	4
<i>Gouden priesterjubileum Nico Schoorl</i>	4
<i>Vraag en aanbod</i>	4
<i>Jongerenactiviteiten</i>	4
Bisdom Haarlem	5
<i>Haarlemse Geestelijkheid</i>	5
<i>Oud nieuws</i>	5
<i>Tachtig jaar kerk aan de Kinderhuissingel in Haarlem</i>	6
Bisdom Utrecht	7
<i>Kort nieuws</i>	7
<i>Reflectieavond kerkbesturen</i>	7
<i>Dansende heiligen</i>	8
Unie van Utrecht	10
<i>Internationaler Arbeitskreis</i>	
<i>Altkatholizismusforschung</i>	10
Oecumene	10
<i>50 Jaar Raad van Kerken in Nederland</i>	10
<i>Retraite Nederlands Christelijk Forum</i>	12
Internationale Oecumene	12
<i>Jullie zullen mijn getuigen zijn'</i>	12
<i>Church of Ireland</i>	14
<i>AOCICC</i>	15

Agenda

30 juni 16.00-18.00	Amsterdam: Jubileumconcert Missie St. Paulus en Vespers Dirk Jan Schoon 10 jaar Bisschop van Haarlem
2-6 juli	Utrecht, Summerschool Oud-Katholieke Theologie
4 juli 16.15-17.45	Utrecht, ORKA: afscheid studentenpastor Grete Verhey-de Jager
7 juli 10.30-19.00	Amsterdam: jongerendag bisdom Haarlem
8 juli 10.00 uur	Hilversum: Nico Schoorl 50 jaar priester
14 juli	Heidag Collegiaal Bestuur
23 aug.	Amsterdam: 70 jaar Wereldraad van Kerken
2 sept.	Alkmaar: 25 ^{ste} verjaardag van kerkwijding
3 sept. 9.30 uur	Amersfoort: Dagelijks Bestuur
5 sept. 16.00 uur	IJmuiden: Haarlemse Geestelijkheid
10 sept. 18.00 uur	Amersfoort: Collegiaal Bestuur
15 sept. 14.00 uur	Seminariedag
16 sept.	overal: kerkproeverij
20-23 sept.	Wenen: 32 ^e Internationaal Oud-Katholiek Congres

Landelijke kerk

Collegiaal Bestuur

In Nieuwsbrief nr. 6 werd al melding gemaakt van de AVG, de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Het Bisschoppelijk Buro heeft hierover inmiddels informatie naar de kerkbesturen gestuurd, zodat de parochies gepaste actie kunnen ondernemen. Het Collegiaal Bestuur (CB) bereidt ook een nieuwe verdeling van de formatie voor die, zoals bekend, aan de hand van bepaalde criteria (de zgn. Zomervruchtformule) wordt uitgerekend. Daarbij spelen onder meer het totaal aantal ingeschreven parochianen, gastleden en belangstellenden, en het aantal daarvan dat als meelevend wordt beschouwd een rol. Met het oog op met name die laatste categorie heeft het Buro richtlijnen uitgevaardigd, die de kerkbesturen moeten helpen om deze op gelijke wijze, dus zo eenduidig mogelijk te administreren. Per 1 juni jongstleden moest die exercitie zijn afgerond.

In de vergadering van 18 april sprak het CB met de Commissie Bestuur & Organisatie over de ervaringen met de tot nog toe door de Commissie gevolgde procedure. Met afspraken over het verdere tijdsplan ziet het CB uit naar de resultaten van de Commissie.

Op 15 mei besteedde het CB aandacht aan verschillende kwesties van veiligheid. De Commissie Stevens die onderzoek verricht naar gevallen van seksueel misbruik in onze kerk, liet weten dat haar werkzaamheden nog niet zijn afgerond en dat het eindrapport niet zoals eerder gedacht vóór de zomer, maar in september klaar zal zijn. Omdat het CB niet wil vooruitlopen op conclusies en aanbevelingen van de Commissie, werd vooralsnog alleen van gedachten gewisseld over welke groepen mensen binnen onze kerk een VOG (Verklaring omtrent Gedrag, d.w.z.: niet bekend zijn bij politie of justitie) moeten aanvragen en de vraag van de jongerenpastores om tot een beleidsvoorstel inzake veiligheid te komen.

Naast deze veiligheidszaken besprak het CB de procedure waarmee vier nieuwe projectvoorstellen in behandeling zullen worden

genomen; het doorberekenen van de loonadministratiekosten voor personen die niet direct voor de OKKN werken aan derden; de overeenkomst waarmee personen namens de OKKN bij het seminarie worden gedetacheerd; de invoering van het Office365-pakket voor pastores en medewerkers en de financiering daarvan. Van dit laatste gaf de algemeen secretaris een verhelderende presentatie.

Om bij te komen van deze nogal prozaïsch-zakelijke besloemingen en om de gedachten (weer) te bepalen bij waar al die regels en richtlijnen voor dienen, hield het CB op 28 mei een avond, die onder leiding van Henk Witte (theoloog uit Tilburg en gedurende tientallen jaren een goede vriend van onze kerk) geheel werd besteed aan de uitwisseling van visies op de kerk. De vragen waar elk CB-lid en de algemeen secretaris antwoord op gaven, waren: Waar staat de kerk voor? Waar moet zij zich op richten? Zoals te verwachten was kwamen er uiteenlopende antwoorden op tafel, maar gemeenschappelijk was de enorme liefde voor de kerk die uit de antwoorden sprak en de betrokkenheid van ieder bij haar welzijn en toekomst. Het zou een goede zaak zijn, als ook de parochie- en statiebesturen (of ook andere gremia in de kerk) tijd en gelegenheid zouden zoeken om hun eigen antwoorden op deze simpele, maar tegelijk diepgravende vragen met elkaar te delen. DS

Nieuwe lectoren

Op 26 mei ontvingen acht nieuwe lectoren het certificaat dat hoort bij het succesvol afronden van de tweejarige cursus. Enkelen onder hen kregen daarbij de aantekening dat zij een extra workshop 'overwegen' gevolgd hebben en dus in staat worden geacht een overweging te houden. Dank voor de inzet en aan de stuurgroep die de opleiding organiseerde: Erna Bekkering, Hilde Romeijn, pastoor Martina Liebler en aartsbisschop Joris Vercammen. JV

Provinciale Synode

Op donderdag vóór Pinksteren, 17 mei, vond de jaarlijkse Provinciale Synode van de Geestelijkheid in de als altijd gastvrije Bergkerk in Amersfoort plaats. De mededelingen werden dit jaar door de aartsbisschop verzorgd en de andere bisschop ging voor in de eucharistieviering. Op beide momenten werden de namen genoemd van geloofsgenoten die ons in het afgelopen jaar zijn ontvallen, met name Antonius Jan Glazemaker die vorig jaar nog bij de Synode aanwezig was, en Kees de Haart die zo vaak gastheer in het seminarie was geweest. Evenals bij de bespreking van het CB over de visies op de kerk was ook hier Henk Witte aanwezig. Hij hield een korte inleiding en liet ons in groepjes uiteengaan om te spreken over de vragen: 'Waarom zijn we kerk? Waardoor/waarom worden we kerk?' Na afloop deelden de groepen hun gespreksresultaten met elkaar. Andere onderwerpen die tijdens de Synode ter sprake kwamen betroffen drie voorstellen van de Liturgische Commissie, te weten: een voorstel om de in het Kerkboek voorgeschreven gradualepsalm door een kortere versie te vervangen; de viering van Epifanie zó gestalte te geven, dat de Doop van de Heer elk jaar gevierd wordt; en alternieven voor de gebeden van de dag. Tijdens de Synode waren er twee presentaties. Algemeen secretaris Miranda Konings-Roobol leidde ons 's morgens in in de geheimen van intranet en het al vaker genoemde Office365-pakket. 's Middags presenteerde Frank de Haart het werk én het digitale loket van de Stichting OKDO (Oud-Katholieke Diaconale Ondersteuning), waarin de ORKA te Utrecht en de Sint Jansplaats te Rotterdam hun krachten bundelen om in noodsituaties financiële hulp te bieden. Tijdens de vergadering kregen de geestelijken de gelegenheid om de gedragscode, die na veel werk van de daartoe ingestelde commissie eindelijk een definitieve versie had gekregen, te ondertekenen. Na de vergadering genoten we zoals gebruikelijk de gastvrijheid van vergadercentrum Alticollense, oftewel het voormalige seminarie, voor een eenvoudige, doch voedzame maaltijd en een goed glas wijn. DS

Gouden priesterjubileum

Nico Schoorl

Op zondag 8 juli 2018 zal emeritus priester Nico Schoorl zijn 50-jarig priesterfeest vieren in de oud-katholieke Vituskerk aan het Melkpad in Hilversum. De viering begint om 10.00 uur met de eucharistieviering en wordt gevolgd door een bescheiden receptie met koffie/thee, een drankje en een hapje in De Akker. Wie niet bij de eucharistieviering aanwezig kan zijn, is ook welkom alleen bij de receptie.

Vraag en aanbod

De parochie Amersfoort is op zoek naar een rode koormantel/koorkap, eventueel met bijbehorende stola. In het bijzonder voor de viering van Palmzondag. Misschien is er een parochie of een (emeritus) pastoor die zoiets ongebruikt of overschietend heeft hangen? Pastoor Louis Runhaar, tel. 033 – 494 0390, pastoor@amersfoort.okkn.nl

Jongerenactiviteiten

Zomerfeest voor jongeren

Op zondag 24 juni is het jaarlijkse Zomerfeest voor de jongeren (8-17 jaar) van het aartsbisdom Utrecht. Dit jaar zijn we te gast in de parochie Gouda waar we aansluiten bij de eucharistieviering. Na de lunch zullen we in de stad een activiteit hebben. Aan het einde van de middag komen we weer terug bij de kerk om het programma af te sluiten met een hapje etc. Aanmelden graag zo spoedig mogelijk via michael@okkn.nl

Meer informatie over het programma: <http://okj.okkn.nl/?b=974>

Bisdom Haarlem

Haarlemse Geestelijkheid

Op 30 mei vergaderde de Haarlemse Geestelijkheid in IJmuiden, waar Roelof Jan en Els Rill-Odijk ons met een vismaaltijd verrasten. Omdat secretaris Age Kramer elders in de wereld vertoefde, trad Erna Peijnenburg nog een keer als notulist op. Na de bespreking van reguliere zaken als de mededelingen van de bisschop, van de deken (vanuit het CB) en van de jongerenpastor was er tijd voor de vraag hoe onze kerk zich in de maatschappij opstelt of voor welke opgave zij zich gesteld weet. Uit de diverse antwoorden op deze vragen kwam naar voren dat we bescheiden zijn in onze pretenties en tegelijkertijd een belangrijke boodschap hebben uit te dragen. De tijd dat de kerk bepaalde wat mensen moesten denken of hoe zij zich hadden te gedragen ligt nog niet ver achter ons en we verlangen niet terug naar die tijd. Het negatieve beeld dat godsdienst in onze tijd heeft is mede te wijten aan zo'n uitgesproken moraal die in sommige religies aanwezig is en in strijd lijkt met moderne inzichten of verworvenheden. Toch is ook vrijzinnigheid (in de zin van: ieder voor zich) niet onze gedragslijn. De eigen verantwoordelijkheid speelt zich af en krijgt gestalte binnen de gemeenschap van de kerk, die haar grond vindt in de Drie-ene God. Die vierende gemeenschap werkt bevrijdend en kan een voorbeeld voor de samenleving zijn. DS

Oud nieuws

In Nieuwsbrief nr. 6 ontbraken enkele feiten, die we de lezer toch niet willen onthouden. Zo werd op 5 april op Schiphol het nieuwe Stiltecentrum in gebruik genomen. Hoezeer Schiphol de gezamenlijke inspanningen van de betrokken kerken op prijs stelt, bleek uit de aanwezigheid van Jos Nijhuis, scheidend CEO van de Royal Schiphol Group, die het in religieus opzicht zeer bonte gezelschap enthousiast toesprak. Architect Gerard van der Veer (parochiaan te Gouda) lichtte zijn ontwerp toe en voorgangers en vertegenwoordigers van verschillende gods-

Zomerkampen

De jaarlijkse zomerkampen komen er weer aan! Dit jaar is het thema 'wetenschap'. Het Landkamp voor deelnemers van 8-14 jaar zal plaatsvinden van 21 t/m 28 juli. Voor de jongeren van 15-19 jaar is er ZAK van 28 juli t/m 4 augustus. Voor de deelnemers 18+ is er het zeilkamp van 4-8 juli. Informatie en aanmelden: <https://www.okjeugdskampen.nl>

Jongerenreis naar het congres in Wenen

Naast het volwassenenprogramma heeft het 32^e Internationale Oud-Katholieken Congres in Wenen ook een jongerenprogramma dat georganiseerd wordt door de jongerenpastores van de deelnemende landen. Vanuit Nederland vertrekt de groep per trein op woensdagavond 19 september en komt weer terug op zondag 23 september. Het programma zal plaatsvinden in het centrum van Wenen. De jongeren verblijven in een jeugdhostel. Aanmelden graag zo spoedig mogelijk via http://okj.okkn.nl/pagina/967/jongerencongres_2018 Daar kun je ook meer informatie vinden over het programma. Kosten voor jongeren zijn €125,- inclusief reis, verblijf en congres. MvdB

diensten spraken en zongen zegenbeden en heilwensen voor de nieuwe gebedsruimte. Het was een mooie opsteker voor de pastores en vrijwilligers van het Luchthavenpastoraat. Op 9 mei organiseerden onze pastores daar, Joop Albers en Mark Hafkenscheid, voor de anglicaanse en oud-katholieke betrokkenen bij het Luchthavenpastoraat een andere kennismaking.

Op de dag vóór Koningsdag, 26 april, kregen in IJmuiden ongeveer drie parochianen een koninklijke onderscheiding. Gert Jan van der Hulst en Aad en Marjoke de Koning-Wiljouw werden door burgemeester Frank Dales van Velsen in het oranjezonnetje gezet. De aanbevelingen werden via filmpjes op een groot scherm gedaan door Jaap en Wil Wijker-Vis en Carla van Leeuwen. Gefeliciteerd! DS

Tachtig jaar kerk aan de Kinderhuissingel in Haarlem

Op zondag 27 mei vierden we als Oud-Katholieke Kerk in Haarlem dat onze kathedraal gewijd aan de HH. Anna en Maria tachtig jaar geleden werd ingewijd. Om dit te vieren kwam de bisschop van Haarlem mgr. Dick Schoon naar Haarlem om voor te gaan in de pontificale eucharistieviering. Hij werd geassisteerd door pastoor Robert Frede die ook de preek verzorgde. Als speciale gast was burgemeester van Haarlem Jos Wienen samen met zijn vrouw aanwezig, die na afloop met de andere aanwezigen in gesprek raakte, o.a. over kerkgeschiedenis – hij woont sinds kort op de Bakenessergracht, vlakbij de oude schuilkerk –

en over christelijke politiek – hij is lid van het CDA en heeft in Utrecht theologie gestudeerd. Natuurlijk kwam ook even de aanscherping van de parkeerregels ter sprake, waardoor de kerk een stuk minder goed bereikbaar dreigt te worden.

Naast het koor van de parochie zelf was het koor van de anglicaanse gemeente aanwezig om de viering feestelijk op te luisteren en ook de leden van de anglicaanse gemeente, die voor haar kerkdiensten van de kathedraal gebruik maakt, waren voor de viering uitgenodigd. Organist Albert Schaapman leidde koren en gemeente enthousiast door de dienst.

Preek

In zijn preek vertelde pastoor Frede dat 'oud-katholiek' nog vaak wordt gezien als behoudend en het bewaren van tradities. Toch roept deze benaming christenen ook op om elke dag te zoeken naar de aanpassingen voor en uitdagingen in deze tijd. In de eerste lezing uit de dienst, waarin Jakob uit Bérseba naar Haran vertrok omdat hij moest vluchten voor zijn broer Esau nadat hij deze bedrogen had, krijgt Jakob een droom waarin God hem een talrijk nageslacht belooft. Deze belofte doet God gestand. Hoewel hij onderweg was bleef God met hem. De plaats waar hij deze droom gekregen heeft heiligt Jakob daarom en noemt hij Bet-El, 'Huis van God'.

Ook als Haarlemse parochie zijn wij onderweg. Moeten wij verlamd blijven bij dingen die we niet goed doen? Of moeten we opstaan en samen verder gaan? Vele generaties zijn er al langsgekomen in ons kerkgebouw en ook in de huidige tijd treden wij steeds weer naar buiten als parochie. We zijn actief in de oecumene, hebben een succesvolle Alphacursus gehad en organiseren ook een bazaar. Hoewel het misschien voor oud-katholieken niet vanzelfsprekend is om naar buiten te treden en over het geloof te praten, lijken we hier steeds beter in te worden. Zijn preek sloot pastoor Frede af met de wens dat steeds meer mensen op de Kinder-huissingel een goed huis mogen vinden.

Aan het eind van de dienst feliciteerde de bisschop de parochie en memoreerde daarbij dat hij veertig jaar terug, tijdens het pastoraat van Cor en Tineke Tol, bij het feest van veertig jaar kerkwijding nog had meegezongen in het koor. Toen met onder meer Hans Luiting, die er na veertig jaar nog steeds bij is. Hij sprak de hoop uit er over veertig jaar ook weer bij te mogen zijn.

Na de dienst was er een gezellig samenzijn waarbij goed voor de inwendige mens werd gezorgd. Koster Michael Maas had met een team van vrijwilligers de drankjes goed geregeld en Rob Leemrijse had voor heerlijke hapjes gezorgd, welke als goede aanvulling konden dienen op het eerdere geestelijke voedsel. Vanwege het prachtige weer konden we elkaar ook in onze binnentuin ontmoeten. Een geslaagde dag welke we nog met vele jubilea hopen te mogen herhalen. TR

Bisdom Utrecht

Kort nieuws

Parochie Delft

De aartsbisschop bracht een werkbezoek aan de parochie Delft. Het gesprek met het kerkbestuur vond plaats op 7 mei en de gemeentevergadering op 10 juni. Een kleine groep mensen is hard aan het werk om de parochie op de kaart te zetten. Interessante en originele initiatieven worden genomen op grond waarvan men redelijkerwijs kan verwachten dat meer mensen de weg naar het Bagijnhof zullen vinden.

Vormen

De aartsbisschop vormde op Pinksteren (20 mei) vijf tieners in Utrecht, op 27 mei twee volwassenen in Schiedam en op 10 juni vijf volwassenen in Rotterdam.

Statie Friesland

Priester Jan de Jager heeft zijn verantwoordelijkheid als rector van de statie Friesland per 1 mei neergelegd. De reden is dat hij een leeftijd bereikt heeft waarop het volgens de geldende regeling niet meer mogelijk is als emeritus een formele aanstelling te hebben. Wij danken Jan van harte voor zijn inzet voor de statie. De waardering van de leden van de statie maakte duidelijk dat Jan gedurende de korte tijd dat hij de statie als priester geleid heeft, een plekje in hun hart heeft veroverd. De bisschop werkt momenteel aan de opvolging van Jan als rector van de statie. JV

Reflectieavond kerkbesturen

Op 7 juni vond er in de Gertrudiskathedraal en De Driehoek een reflectieavond plaats over 'de spiritualiteit van het kerkbesturen'. Dertig kerkbestuurders en pastores uit alle parochies van het bisdom namen eraan deel. Na een korte vesper in de kathedraal kregen de aanwezigen een gevarieerd programma aangeboden met de eigen ervaring als kerkbestuurslid als focus. Wat beleef je eraan? Brengt het je vreugde? Wat is er moeilijk? Hoe is de samenwerking met de

pastoor? Dat waren enkele vragen die langskwamen. Het blijkt dan dat kerkbestuursleden vreugde beleven aan bijvoorbeeld sparringpartner voor de pastoor te mogen zijn, aan nieuwe initiatieven die ook enig succes hebben of aan het dienstbaar mogen zijn aan de opbouw van de gemeenschap. Ook blijkt dat je jezelf er beter door kan leren kennen en dat je geloof erdoor verdiept kan worden. Daardoor is 'kerkbesturen' niet alleen een zakelijke, maar ook een spirituele aan-gelegenheid. De manier waarop kerkbestuursleden hun opdracht gestalte geven bepaalt in niet geringe mate de sfeer in de parochie. Van harte dank aan de pastores Leonie van Straaten, Bernd Wallet en Remco Robinson die de avond inhoudelijk en procesmatig vormgaven en aan alle aanwezigen! Leuk om te horen dat men dit soort van aanbod wel kan waarderen; wordt dus ongetwijfeld nog vervolgd. JV

Dansende heiligen

Wanneer ik over de Springprocessie in Echternach vertel, fronst menig oud-katholiek de wenkbrauwen. Al jaren fronste ik mee, maar ondertussen wilde ik het toch eens meemaken. Toen ik hoorde dat de aartsbisschop van Utrecht mgr. Joris Vercammen wilde stoppen met het bezoeken van de Springprocessie omdat bijna niemand van onze kerk erheen ging, riep ik verontwaardigd: 'Ja, net nu ik eindelijk tijd heb vrij gepland om ook eens mee te gaan!' We spraken af dat ik een groep mensen bij elkaar zou verzamelen. Dat lukte en dit jaar konden we deze reis voor de tweede keer organiseren. Zo vertrokken we op Tweede Pinksterdag na een eenvoudige Mis in de Sinte Gertrudiskathedraal met een personenbusje en een auto met dertien pelgrims naar Echternach.

Priesterboordje

Om in de stemming te komen zongen we de *Marsch der Echternacher Springprozession*, een aanstekelijke melodie, die sterk doet denken aan de 'Zilvervloot'. Een aanrijding onderweg met een duif gaf ons op Pinksteren wel een unheimisch gevoel, maar verder verliep de reis voorspoedig. In ons hotel mocht ik de kamersleutels van de een- en tweepersoonskamers verdelen. Met veel respect overhandigde de receptioniste mij het eerste mapje met sleutels: 'Deze kamer is voor u'. Ik legde het apart en deelde de overige mapjes uit. Toen ik mijn mapje opendeed, ontdekte ik dat er maar één sleutelkaart in zat. Blijkbaar had mijn priester-boordje in dit rooms-katholieke gebied voor verwarring gezorgd en moest ik de receptioniste uitleggen dat mijn vrouw en ik toch graag een kamer zouden delen.

Openingsviering

Na een goed verzorgd diner gingen we naar Echternach voor de openingsviering. Daar mocht ik de aartsbisschop vertegenwoordigen, omdat hij op dat moment verplichtingen had bij de viering van Vijftig jaar Raad van Kerken in Nederland. Daar sta je dan als Groningse pastoor van een iniminie kerkje in de enorme sacristie van de prachtige romaanse basiliek. Verweesd tussen al die prelaten en hun begeleidende vicarissen begon ik wat nerveus te worden, want hoe ging het allemaal in zijn werk? Dit was de eerste keer dat ik hieraan meedeed en dan ook nog alleen. Gelukkig trof ik bekende Utrechtse gezichten en stelde een babbeltje met de kardinaal mij weer wat gerust. De ceremoniarius was daarbij een rustig man die mij vriendelijk mijn plek wees in de stoet. Eenmaal in de kerk was het overweldigend tussen zoveel pelgrims door naar voren te lopen. Alles in eenheid en een zeer relaxte sfeer. Het was ook ontroerend om te midden van al die mensen de groep te zien waarmee je op pad bent gegaan, en alle spanning viel van mij af. Na de viering vervoegde ik mij zo snel mogelijk bij de eigen groep en bestelde op het terrasje een Weissbier. Voor het afrekenen verwees ik de kelner naar mijn vrouw die de portemonnee beheerde, waarbij ik ook hem in opperste verwarring achterliet.

Mexicaanse springbonen

De volgende dag begon weer vroeg voor de pelgrims: 6.45u sleutels inleveren, zodat ik daarna de rekening kon betalen. Daarna een overheerlijk ontbijt en vertrek uit het hotel, naar het centrum van Echternach. Daar vierden we in de Petrus en Pauluskerk als oud-katholieke groep een eigen eucharistie met de aartsbisschop. Vervolgens verzamelden we ons snel bij de *Einzelpilger* op de Abteihof. Streng werd erop toegezien dat we in rijen van vijf gingen staan. Ondertussen liep de aartsbisschop vrolijk heen en weer om zijn schaapjes te verzamelen. Dat werd met verbazing gade-geslagen door de ordebewakers, want er zijn niet veel (rooms-katholieke) bisschoppen die mee-huppelen. Na lang wachten vertrokken we. We moesten wel aardig doorhuppelen om op tijd te zijn voor het officiële gedeelte waarbij John Sikking en ik de aartsbisschop zouden begeleiden. Gelukkig bleek het niet moeilijk om het basissprongetje onder de knie te krijgen en in de maat te blijven. Het springen verwijst naar de ‘dansende heiligen’: dit waren pelgrims die vanwege een bepaalde nood op bedevaart waren gegaan naar het graf van de heilige Willibrordus in Echternach. Vóór ons waren ook wat ‘dansende heiligen’ die volgens mijn medepelgrim waarschijnlijk Mexicaanse springbonen hadden gegeten. Ze huppelden bijna hysterisch rond, waardoor ik op een gegeven moment uit de maat raakte en zowat struikelde over de kinderkopjes. Snel weer concentreren op hen die wel in de maat sprongen.

Bij het graf van Willibrord

Aangekomen bij de basiliek maakten we ons los van de pelgrims om ons in de sacristie te vervoegen bij de prelaten. Inmiddels was de temperatuur behoorlijk opgelopen en we ‘verheugden’ ons al op de warme officiële gewaden. Wederom verliep het omkleden rustig en geordend en onze eigen aartsbisschop werd weer voor de menigte uitgestuurd om zo de paparazzi tegemoet te treden. Toen wij buiten kwamen werd het nog warmer. Onderweg stonden veel mensen eerbiedig op voor de bisschoppen en sloegen vroom kruisjes wanneer hun blikken die van hen kruisten. Weer aangekomen bij de basiliek begon het te

regenen: we waren net op tijd binnen en daalden af naar de crypte terwijl de abt ons toezwaaide en plechtig zegende. Het was toch bijzonder om een groet te mogen brengen aan het graf van de heilige Willibrordus.

Snelcursus oud-katholicisme

Na de slotviering praatten we nog even gezellig na op het terras en bewonderden kort het stadje. Daarna aten we wat bij het restaurantje waar we de avond tevoren zaten. Bij het afrekenen durfde de kelner eindelijk te vragen hoe het zat met dat mijn vrouw de portemonnee beheerde, waarna ik hem een snelcursus oud-katholicisme gaf. Goedkeurend zei hij dat het prachtig was en het tijd werd dat ook in de Rooms-Katholieke Kerk priesters konden trouwen.

Terug in Groningen kijk ik terug op twee prachtige dagen. De bijzondere sfeer: van alle processies die ik ken is dit toch wel de vrolijkste. Alles lijkt te draaien om verbinding en samen plezier maken. Met ruim tienduizend mensen ben je in een klein stadje waar nauwelijks politie lijkt rond te lopen en welgeteld één ambulance klaar staat voor calamiteiten, en het gaat goed. Het geeft je hoop dat mensen overal deze mate van verbondenheid mogen ervaren. Dat is ook wat wij vanuit de organisatie met meer mensen zouden willen delen. Het wordt dus hoog tijd dat ook u zich openstelt voor deze bijzondere ervaring, die wat mij betreft zeer oud-katholiek is door de menselijke sfeer en familiale omgang met elkaar, ook al kent men elkaar niet. Ga dus mee volgend jaar en safe the date: 10 en 11 juni 2019. VS

Unie van Utrecht

Internationaler Arbeitskreis Altkatholizismusforschung

Internationaal onderzoek naar oud-katholieke onderwerpen en onderzoek door oud-katholieke wetenschappers op het terrein van theologie en religiewetenschap bloeit. De twintigste bijeenkomst van het netwerk IAAF (*Internationaler Arbeitskreis Altkatholizismusforschung*) van 20-21 april liet dit zien. Het internationale gezelschap van zo'n vijftien personen kwam toen als gebruikelijk in Bonn bijeen voor de jaarlijkse bijeenkomst. Prof. dr. Daniela Müller (Nijmegen) was vanwege het jubileum uitgenodigd voor een bijzondere lezing over onderzoek naar religieuze minderheden, aan de hand van het voorbeeld van de katharen. Prof. dr. Angela Berlis, twintig jaar geleden betrokken bij de oprichting van de IAAF, blikte terug en vooruit, waarbij ze opmerkte dat het netwerk breder geworden is: naast historische staan er nu ook systematisch-theologische thema's op de agenda. Tegelijkertijd is de kring kleiner geworden: deelnemers uit Polen, Tsjechië en Oostenrijk ontbreken de laatste jaren – dat is een uitdaging. Kern van iedere bijeenkomst is het voorstellen van lopende onderzoeksprojecten. Dat gebeurde dit jaar ook, met onder meer onderzoek van de Duitse emeritus hoogleraar prof. dr. Klaus Rohmann over de biecht en boetedoening, en van Bernhard Scholten over de geschiedenis van oud-katholieken in de Pfalz, terwijl twee Nederlandse theologen hun promotieonderzoek voorstelden: Marco Derks, over de verhouding tussen christelijke en seksuele identiteit, en Ari Troost, over modellen van gender in het Lucasevangelie en de antieke wereld. Ook de Zwitserse Erika Moser presenteerde haar promotieonderzoek, over gender bij het gedenken van overledenen. Vanuit Nederland namen verder dr. Mattijs Ploeger, prof. mr. Jan Hallebeek en prof. dr. Peter-Ben Smit deel. De uitwisseling is een goede manier om op de hoogte te blijven van wat er gebeurt in andere oud-katholieke theologische instellingen en om zich inhoudelijk te blijven verdiepen en verbreden. PBS

Oecumene

Vijftig jaar Raad van Kerken in Nederland

'Waar is de onrust? Waar is de onrust die we zouden moeten voelen, omdat we week in week uit op de zelfde tijd in verschillende gebouwen onze eredienst hebben? Waar is de onrust, dat we als kerken niet bij elkaar de Maaltijd van de Heer kunnen vieren? Dat we elkaar wel zien en respecteren, maar toch in grote lijnen als kerkelijke gemeenschappen gescheiden levens leiden, waar is die onrust?'

Dergelijke woorden sprak drs. Dirk Gudde, voorzitter van de Raad van Kerken bij de viering van het vijftigjarig jubileum van de Raad in de Joriskerk in Amersfoort op tweede pinksterdag 21 mei 2018.

Nog niet genoeg oecumene

Dirk Gudde citeerde de Charta Oecumenica, het Europese handvest voor oecumenische samenwerking, waarin staat: 'Essentiële verschillen in geloof verhinderen nu nog de zichtbare eenheid. Er zijn verschillende opvattingen, over de kerk en haar eenheid, over de sacramenten en de ambten. Wij mogen ons daarbij niet neerleggen.' Hij maakte de volgende vergelijking: 'Het moet zo iets zijn als het gevoel dat je hebt als je ergens heerlijk hebt gegeten, maar de honger is nog niet gestild. Doen we op dit moment genoeg? Ik

wil het feest niet verpesten, maar het antwoord op die vraag is nee. Oecumene verdient meer. Die vraag kan gesteld worden aan de kerkleiders die begrotingen opstellen, maar ook aan mensen die in hun eigen stad of dorp, parochie of gemeente elke zondag weer die verschillende klokken horen luiden, op hetzelfde moment in al die verschillende gebouwen.' Toch somde hij ook een reeks mooie dingen op die in het kader van de oecumene al plaatsvinden: de kerkproeverij, de kerkennacht, *the Passion*, de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede, kerken die zich voor het eerst aansluiten bij Raden van Kerken. Er zit schot in de oecumene. Er is beweging, aldus de voorzitter, waarbij hij ook de talloze lokale initiatieven noemde.

Instituut van liefde, hoop en geloof

Iris Speckmann van de Doopsgezinde Sociëteit ging in haar bijdrage in op het engagement van het geloof. Ze werkte de vragen rond duurzaamheid uit. 'Het verhaal over ijsberen die hun habitat verliezen en zeespiegels die stijgen is geen vrolijk verhaal. Maar als je mij vraagt naar wat ik mij het liefste wens en hoop voor de oecumene in de nabije toekomst,' – de vraag die haar was voorgelegd – 'dan kan ik niet anders dan aan dat verhaal denken, omdat dit de stand van de wereld is waarin het werk van de oecumene is ingebed.' Zij refereerde aan de vragen die zich laten bundelen in de Pelgrimage van Gerechtigheid en Vrede waartoe de Wereldraad alle mensen van goede wil heeft opgeroepen. 'De wereld heeft liefde nodig', stelde ze, 'jazeker, maar werkelijke liefde is niet maar een warm behaaglijk gevoel, maar wordt opgebouwd uit concrete daden van commitment, van zelf-inzet. Het is momenteel niet de staat, van wie we het heil mogen verwachten, maar van gemeenschappen als de kerk voor wie mensen kostbaarder zijn dan winst. Gemeenschappen die niet denken in perioden van vier jaar, maar die schouwen met de eeuwigheid voor ogen. En voor al die momenten dat de oecumene slechts triviaal lijkt in al het vergaderen dat we doen, laten we voor ogen houden hoe belangrijk de oecumene is, als instituut van liefde, maar evenzeer van hoop en geloof.'

Vertrouwen in de Geest

Mgr. Herman Woorts sprak een tekst uit op gezag van mgr. Hans van den Hende, waarin hij inging op het thema 'Vertrouwen in de Geest'. Hij benadrukte dat de oecumenische beweging alleen voortgang kan maken in de kracht van de heilige Geest. Daarvoor is de dialoog essentieel, niet allereerst die tussen mensen, maar die van de mens met God. Hij citeerde paus Franciscus uit de Apostolische Exhortatie: 'Als wij werkelijk geloven in de vrije en overvloedige werking van de Geest, hoeveel kunnen wij dan nog van elkaar leren! Het gaat er niet alleen om inlichtingen te krijgen over de ander om hem beter te leren kennen, maar te oogsten wat de Geest in hen ook als een geschenk voor ons heeft gezaaid.'

Woorts benadrukte dat de heilige Geest op meer inzet dan op de gave van het verstand en dat wij in de oecumene oog zouden moeten hebben voor álle gaven van de heilige Geest en we die ook daadwerkelijk zouden moeten gebruiken in de oecumenische samenwerking, meer nog, dat we in de Raad van Kerken de vruchten van de heilige Geest onderkennen, juist ook wanneer de dialoog taai is of lange adem vraagt.

Het Kamper Vocaal Ensemble 'Kavóca' onder leiding van Luthine Postuma verzorgde de muzikale begeleiding in de samenkomst. Het koor had diverse liederen ingestudeerd die prominente leden uit de kerken naar voren hadden gebracht als belangrijk voor hun traditie.

Klaas van der Kamp
scheidend algemeen secretaris Raad van Kerken
in Nederland

De tekst is door de redactie bekort; voor de complete tekst, zie de website van de Raad van Kerken www.raadvankerken.nl.

Retraite Nederlands Christelijk Forum

Op 5 en 6 juni vond de jaarlijkse retraite voor kerkleiders georganiseerd door het Nederlands Christelijk Forum plaats. Het Forum wil als Nederlandse variant van het *Global Christian Forum* bruggen bouwen tussen de traditionele kerken en de Pinkster- en evangelicale gemeenten in ons land. Aartsbisschop van Utrecht Joris Vercammen en bisschop van Haarlem Dick Schoon waren ervoor uitgenodigd, maar laatstgenoemde was verhinderd. Het thema van de retraite was 'De spanning tussen kerk en koninkrijk'. De rooms-katholieke bisschop van Den Bosch Gerard de Korte en voorganger Wilkin van der Kamp uit de Pinkstergemeenten gaven in korte inleidingen een getuigenis van hoe ze persoonlijk met de spanning tussen kerk en koninkrijk omgaan. De methodiek van de retraite biedt veel ruimte voor persoonlijke uitwisseling in kleine deelgroepen en voor gebed, met als doel dat kerkleiders elkaar beter leren kennen en meer van hun geloof met elkaar gaan delen. De vijftig deelnemers hebben opnieuw stappen naar elkaar toe gezet, wat hoop geeft voor de oecumene in ons land. JV

Internationale Oecumene

'Julie zullen mijn getuigen zijn'

'Van oost en west, noord en zuid reisden de lidkerken van de Conferentie van Europese Kerken (CEC) naar het kruispunt van Europa, met een visie en met hoop voor de toekomst van Europa. We verzamelden ons hier in Servië, dankbaar voor de gastvrijheid van de ontvangende kerken ontvangen en gezegend door hen, maar tegelijkertijd zijn wij ons ook bewust van de uitdagingen waarmee zij worden geconfronteerd.'

De vijftiende Assemblee van de CEC – zeg maar de Europese Raad van Kerken – die van 31 mei tot 6 juni in Novi Sad werd gehouden, stelde in haar boodschap de geografische context centraal. Als afgevaardigde van de Oud-Katholieke Kerk van Nederland nam ik aan deze vergadering deel, samen met ongeveer vijfhonderd andere gedelegeerden, waarnemers, adviseurs, stewards en staf. Tien daarvan kwamen uit Nederland, onder de bezielende begeleiding van ds. Klaas van der Kamp, secretaris van de Raad van Kerken. En zes daarvan waren gedelegeerden van hun oud-katholieke bisdom of landskerk.

Gastvrijheid en uitdagingen

De gastvrijheid waarover de boodschap het heeft was indrukwekkend: de CEC en de Serviërs zorgden voor een perfecte organisatie, zodat de deelnemers zich op de inhoud konden richten in de vergaderingen en op vruchtbare dialogen in de wandelgangen en rond de tafels. De tientallen jonge stewards, waaronder twee uit Nederland, speelden bij het goede verloop een grote rol. En vele malen werden we in het mooie Servië welkom geheten: door de patriarch, de lokale bisschop, de burgemeester, de voorzitter van de autonome regio Vojvodina en de populaire landelijke minister van sociale zaken en werkgelegenheid.

Symbolisch tastbaar werden de genoemde uitdagingen bij een korte pelgrimage langs de oevers van de mooie blauwe Donau. We vertrokken van de plek waar in 1942 honderden

Joden en Serviërs door de Hongaren werden vermoord en in de Donau geworpen. We liepen onder twee bruggen door die de NAVO in april 1999 heeft gebombardeerd, met grote gevolgen voor de lokale bevolking. Eén van de bruggen is snel herbouwd, de andere Žeželj brug, is pas net geopend. Als teken van verzoening in Europa en voor een toekomst van recht en vrede plantten de deelnemers enkele bomen bij deze Žeželj brug. ‘Als een grote rivier voedt U allen,’ baden we, ‘waardoor wij bomen van gerechtigheid worden, die schaduw bieden en vrucht dragen.’ En we zongen van de vrede die Christus brengt. ‘Jullie zullen mijn getuigen zijn’ (Handelingen 1,8) is zijn woord aan ons, het thema van de Assemblee. Een houten brug, in elkaar gezet tijdens de openluchtviering op het plein in het voetgangersgebied rond de rooms-katholieke kathedrale kerk van Novi Sad, stond de hele week prominent in de kapel van het conferentiecentrum.

‘Ze zou mijn zusje kunnen zijn’

Maar het is niet altijd eenvoudig om bruggen naar elkaar te slaan: naar minderheden die al eeuwenlang in je eigen land wonen, naar vluchtelingen, naar populistische partijen die veel problemen zien maar geen antwoorden hebben, naar andere kerken die in je vaarwater lijken te zitten. En naar elkaar persoonlijk. De aartsbisschop van Utrecht, Joris Verdam, was aangewezen als een van de drie moderatoren, de technische voorzitters van de vergaderingen. Hij deed het met verve, vooral als het wat lastiger werd en er toch een zo groot mogelijke consensus moest worden gezocht. Bij het bouwen van bruggen naar elkaar is goed

luisteren naar de pijn van de ander een sleutel, zoals een initiatief van de Servisch-Orthodoxe Kerk liet zien, georganiseerd met de CEC voor jongeren die opgroeien in landen waaruit de spanningen niet verdwenen zijn. Rooms-katholieke Kroatische jongeren die als minderheid in Servië leven en orthodoxe Servische jongeren die een minderheid zijn in Kroatië luisterden hoe de anderen werd gediscrimineerd om hun afkomst, maar ook naar de vreugde, hoop, liefde die zij ervaren. Als luisteroefening moesten ze daarna verwoorden wat de ander beweegt. De conclusie: ‘ze zou mijn zusje kunnen zijn’.

Veel stonden we ook stil bij het lot van christenen in het Midden-Oosten. ‘In onze stad werden wij volgens de Bijbel als eersten christenen genoemd,’ zei een christen uit Antiochië, ‘nu dreigen we te verdwijnen.’ Een drama dat nog kan worden voorkomen.

Eurosceptis

De scheidend president van de CEC, bisschop Christopher Hill, belichtte in zijn verslag hoe schrikverhalen over migratie en vluchtelingen oorzaak van Eurosceptis zijn. Het was juist deze identiteitscrisis die de Assemblee probeerde aan te pakken: Hoe kunnen we vandaag in Europa getuigen zijn van de hoop die in ons leeft? Hoe kunnen we getuige zijn van de gastvrijheid van God? Hoe kunnen we getuigen zijn van economische en ecologische rechtvaardigheid?

De aartsbisschop van Canterbury, Justin Welby, sprak in deze context over de Brexit. Hij noemde de Europese Unie ‘de grootste droom die mensen sinds de val van het West-Romeinse Rijk hebben gerealiseerd’. Die lof verbaasde me nogal, aangezien zijn kerk zich ten tijde van de Brexitdiscussies met maar weinig overtuiging in het publieke debat hierover heeft geroerd. Nee, sprak hij nog geruststellend, de Brexit zal niet de ondergang van Europa teweeg brengen. Zeker niet, want waar het Verenigd Koninkrijk eruit stapt, wil het gastland Servië juist toetreden. De EU krimpt niet, maar schuift oostwaarts.

Ook twee prominente vrouwelijke bisschoppen gaven hun analyse van de huidige identiteitscrisis van Europa: bisschop Petra Bosse-Huber van de Evangelische Kirche van

Duitsland, verantwoordelijk voor de oecumene, en de aartsbisschop van Uppsala, Antje Jackelén. Zij besprak de noodzaak van het profetische visioen in het getuigenis van de kerk, zoals dr. Martin Luther King jr. deed, en deelde met ons vier kwalen met de letter P die Europeanen bedreigen: populisme, polarisatie, protectionisme en post-truth.

Nieuwe bestuurders gekozen

De CEC heeft onlangs het bureau van Genève naar Brussel verplaatst. Enige aandacht moest daarom worden besteed aan aanpassingen van de statuten naar Belgisch recht. Naast de hierboven genoemde boodschap werden ook een beleidsnota en begroting aangenomen voor de komende vijf jaar. En voor het eerst kon – dankzij het stellen van een tegenkandidaat door de Deense delegatie – de Assemblee zelf een nieuwe president kiezen. Het werd de 54-jarige ds. Christian Krieger uit Straatsburg. Fijn voor onze kerk om een president te hebben die weet wat het is om tot een kleinere kerk te behoren; bovendien is hij een bekende van de Franse oud-katholieke gemeenschappen.

De nieuwe vice-presidenten zijn de orthodoxe bisschop Cleopas Strongylis uit Scandinavië en de anglicaanse bisschop van Loughborough, Guli Francis-Dehqani. Zij vluchtte in 1980, in de nasleep van de revolutie, op 14-jarige leeftijd uit haar vaderland Iran, waar haar vader bisschop was. Zij vertegenwoordigt nu onze kerkfamilie in het dagelijks bestuur. In het bredere bestuur is het niet gelukt een landgenoot te krijgen: de huidige richtlijnen werken dit haast tegen. Een reden, vond onze Nederlandse delegatie, om naar dit kleine onrecht in de tijd vóór de komende Assemblee opnieuw te kijken.

Vieringen

Zondagochtend konden de vieringen in lokale kerken worden bezocht en gingen de aartsbisschoppen Welby en Vercammen samen voor in de eucharistieviering in de kapel van het conferentiecentrum. Op alle andere dagen werden daar de oecumenische ochtend- en avondgebeden gehouden, begeleid door een fantastisch muzikaal echtpaar uit Denemarken en ondersteund door een goed koor van jongeren dat moeiteloos zeilde van orthodoxe en

oriëntaalse gezangen via middeleeuwse en eigentijdse liederen naar de speciaal voor het congres geschreven yell: 'You will be my witnesses'. Met zo'n lied in het hart moet je het aankunnen op het kruispunt van Europa te kiezen voor de weg van de hoop.

De CEC is een Europese oecumenische gemeenschap van 116 kerken uit heel Europa. De CEC bestaat uit drie families: orthodoxe, protestantse, en anglicaanse en oud-katholieke kerken. Tot de CEC horen ook veertig nationale raden van kerken en enkele partnerorganisaties. De CEC viert in 2019 het zestig-jarig bestaan. BW

Op de site van de Raad van Kerken in Nederland blikt bisschop Joris Vercammen terug op de Assemblee: <https://www.raadvankerken.nl/?b=5088>. Daaronder staan tevens links naar bijdragen van de leden van de Nederlandse delegatie.

Church of Ireland

Op uitnodiging van de Kerk van Ierland woonde ik namens de oud-katholieke kerken de Algemene Synode van deze kerk bij, die van 10 tot 12 mei in het Noord-Ierse Armagh werd gehouden. De uitnodiging kwam ongetwijfeld via Michael Burrows, de bisschop van Cashel, Ferns en Ossory. Bisschop Michael is enkele jaren geleden door de aartsbisschop van Canterbury, Justin Welby, aangewezen als vertegenwoordiger van de *Anglican Communion* bij de oud-katholieke Internationale

Bisschoppenconferentie (IBC). Sindsdien heeft bisschop Michael al heel wat tripjes naar het Europese vasteland gemaakt voor vergaderingen van de IBC, voor bisschopswijdingen en voor het Congres in Utrecht. Kortom: een tegenbezoek was wel op zijn plaats; bovendien was ik gewoon nieuwsgierig om te zien hoe men op het groene eiland de kerk bestuurt.

De Synode van de Ierse kerk telt zo'n 400.000 leden op een bevolking van 5 miljoen, inclusief Noord-Ierland; er zijn twee aartsbisschoppen, van Armagh en van Dublin, en twaalf bisschoppen. De Synode heeft net als de Kerk van Engeland drie 'huizen': van bisschoppen, geestelijken en leken; de twee laatste gaan meestal samen in één huis van afgevaardigden.

Er zijn zo'n 600 synodalen, waarvan er 400 komen opdagen, want men moet drie dagen vrijnemen en zelf reis- en verblijfkosten betalen. Ik zal u niet lastigvallen met de agenda van de driedaagse happening waar ik getuige van was, maar twee puntjes noem ik toch even: een voorstel voor een wijziging van de liturgie, dat heftige reacties opriep – ik voelde me meteen helemaal thuis; en een voorstel om het aantal synodalen te verminderen – dat deed me aan een hele tijd terug bij ons denken. Wat bij dit laatste punt meespeelde en door een buitenstaander als ik ook bij andere gespreks-onderwerpen al gauw kon worden opgemerkt, waren de oude spanningen tussen Noord-Ierland en de Republiek die door de Europese eenwording leken te zijn afgedekt. Met de Brexit wordt de oude grens tussen de twee delen van het eiland nieuw leven ingeblazen, hetgeen sommige synodalen die vanuit het zuiden waren aangereisd al aan wachthuisjes of grenspaaltjes hadden gemerkt. De angst voor heropleving van

de oude tegenstellingen en het geweld dat daaruit voortvloeide is niet denkbeeldig en geeft – voor wie dat nog niet wist – goed aan, hoe belangrijk Europese samenwerking is. Namens de oud-katholieke kerken mocht ik de Synode kort toespreken. De blijf van christelijke gemeenschap van het Europese vasteland (én van de andere kant van de Engelse grote zus tussen ons in) werd met dank ontvangen. DS

AOCICC

Twee weken na mijn Ierse avontuur was ik van 22 tot 26 mei in het Engelse Winchester voor het overleg van de AOCICC, de *Anglican – Old Catholic International Co-ordinating Council*. Dit overlegorgaan werd twintig jaar geleden opgericht door enerzijds de Unie van Utrecht van oud-katholieke kerken en anderzijds door de *Anglican Consultative Council* (ACC), de wereldwijde organisatie van anglicaanse kerken. De bedoeling van de AOCICC is om elkaar te informeren over ontwikkelingen die er plaatselijk, regionaal, landelijk of wereldwijd gaande zijn, onderlinge samenwerking te bevorderen en zo gestalte te geven aan onze kerkelijke eenheid. Op de agenda van de bijeenkomst in Winchester stond een twee jaar geleden afgesproken en vorig jaar nog herbevestigd overleg met bisschoppen van de drie kerkelijke organisaties (jurisdicties) op het Europese vasteland, namelijk aartsbisschop Joris Vercammen namens de oud-katholieke kerken van de Unie van Utrecht, bisschop Robert Innes namens het bisdom in Europa van de Kerk van Engeland, en bisschop Pierre Whalon namens de convocatie van Amerikaanse kerken in Europa. Omdat de twee laatsten kort tevoren hadden afgezegd, kon het geplande overleg helaas niet doorgaan, tot grote *embarrassment* van onze anglicaanse vrienden. De tijd die zodoende onverwachts beschikbaar was gekomen, konden we besteden aan de eerste opzet van het verslag dat de raad volgend jaar aan zijn opdrachtgevers moet inleveren. Ook brainstormden we alvast een beetje over het eeuwfeest van het *Bonn Agreement* in 2031. Regeren is tenslotte vooruitzien.

We logeerden in een (van buiten afschuwelijk, maar van binnen zeer gastvrij) hotel pal

tegenover de kathedraal. Dat maakte het mogelijk dat we elke dag deelnamen aan het ochtend- en avondgebed en aan de eucharistieviering. Die laatste vierden we overigens ook een keer zelf in de prachtige Mariakapel volgens de ritus van de Zwitserse Oud-Katholieke Kerk. Engelser dan Winchester konden we het niet treffen, zo verzekerde onze Engelse vrienden ons: een prachtig stadje met enorme cricketvelden langs de rivier en die imposante kathedraal met een koor dat de sterren van de Evensong-hemel zong. We ontmoetten bisschop

Timothy Dakin, die ons vertelde over het beleid in zijn bisdom, en we waren op de thee (met een enorme cake) bij deken Catherine Ogle in het dekanale optrekje dat net voor een slordige 11 miljoen was gerestaureerd; maar met middeleeuws gebrandschilderd glas in de ramen heb je dan ook wel wat! Het persbericht van de AOCICC vindt u binnenkort op de website van de Unie van Utrecht (www.utrechter-unio.org). De volgende bijeenkomst staat gepland voor 15 t/m 19 januari in Praag. DS

HET LEVEN

in liedjes en liederen van o.a. Wim Sonneveld, Jules de Corte, Franz Schubert en Giuseppe Verdi

Benefietconcert op 30 juni om 16.00 uur

t.g.v. 50 jaar Missie St. Paulus

Gertjan Arentsen, bariton
James Pollard, accordeon

— 17.00 uur: viering van de vespers van de feestdag van de HH. Petrus en Paulus waarin we tevens gedenken dat Dirk Jan Schoon tien jaar geleden tot bisschop werd gewijd. Na afloop samenzijn met een hapje en drankje.

De bisschoppelijke commissie "St. Paulus, missie en diaconaat buitenland" zet zich binnen de Oud-Katholieke Kerk al 50 jaar in voor de ondersteuning van diaconale en kerkelijke opbouwprojecten in het buitenland. De commissie gedenkt dit jaar dankbaar dat ze al vijftig jaar lang haar werk met vrucht heeft mogen verrichten. Zie: www.stpaulus.okkn.nl

Tijd/plaats: 30 juni 2018, 16.00 uur concert; 17.00 uur vesper, Ruysdaelstraat 39, Amsterdam

Toegang: vrij, collecte na afloop van concert t.b.v. Missie St Paulus

Aanmelding i.v.m. catering graag per e-mail bij Peter-Ben Smit, pbajsm@gmail.com

met dank voor de financiële ondersteuning door de Bisschopskas van Haarlem